

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Ett starkare skydd för offentliganställda mot våld, hot och trakasserier (SOU 2024:1)

Ju2024/00057

1 Sammanfattning

Skatteverket tillstyrker att de straffrättsliga förslagen i betänkandet genomförs. Skatteverket tillstyrker att det införs en möjlighet att utelämna namn i underrättelser om beslut, men föreslår att bestämmelsen får ett vidare tillämpningsområde. Skatteverket har ingen invändning mot förslaget om att polismän som har ett särskilt tjänstekort får ange tjänstgöringsnummer i stället för namn. Skatteverket har ingen invändning mot att förslagen till ändring i offentlighets- och sekretesslagen genomförs.

Skatteverket anser att förslagen i betänkandet inte räcker för att hantera de offentliganställdas utsatthet. Det behöver vidtas fler lagstiftningsåtgärder. Skatteverket lämnar förslag på åtgärder som kan vidtas respektive utredas.

Skatteverket vill understryka vikten av den pågående översynen av grundlagsskyddet för söktjänster som offentliggör personuppgifter.

2 Skatteverkets synpunkter

Det är positivt att utredningen föreslår åtgärder till skydd för offentliganställda. Skatteverket anser dock att förslagen inte är tillräckliga med hänsyn till den omfattande utsatthet hos de offentliganställda som konstateras i betänkandet.

Av betänkandet framgår att utsattheten får mycket långtgående konsekvenser som i förlängningen är systemhotande och en fara för vårt demokratiska samhälle. Skatteverket instämmer i dessa slutsatser. Enligt Skatteverkets uppfattning visar kartläggningen i betänkandet på ett tydligt behov av att mer verkningfulla åtgärder vidtas för att minska utsattheten. Skatteverkets expert i utredningen har i det särskilda yttrande som lämnats föreslagit mer långtgående åtgärder. Skatteverket ställer sig bakom det som anges i yttrandet och föreslår i linje härmed att

- det ska införas en möjlighet för myndigheten själv att helt bestämma om en underrättelse ska innehålla uppgifter om beslutsfattarens och föredragandens namn,
- det ska utredas om offentliganställdas namn kan utelämnas i andra handlingar som expedieras eller ska lämnas ut,
- det ska utredas om samtliga yrkeskategorier som omfattas av regleringen om särskilda tjänstekort skulle kunna omfattas av en bestämmelse som innebär att dokumentationen kan fullgöras genom angivande av ett tjänstgöringsnummer, och

- det ska utredas om sekretess ska kunna gälla för offentliganställdas namn i situationer där namnet behöver hemlighållas av säkerhetsskäl (jfr bestämmelsen om undantag från underrättelseskyldigheten i 25 § tredje stycket förvaltningslagen [2017:900], FL).

Skatteverket utvecklar nedan resonemanget angående namn i underrättelser om beslut.

2.1 Minskad exponering av namn i beslut och andra handlingar som dokumenterar åtgärder

Den föreslagna bestämmelsen i 33 § fjärde stycket FL riskerar enligt Skatteverkets uppfattning att öka utsattheten hos de offentliganställda, eftersom det ofta kommer vara uppenbart varför namnet på den offentliganställda har utelämnats. Bestämmelsen riskerar därför att inte uppnå sitt syfte. Skatteverket ifrågasätter att författningsförslaget endast avser skriftliga underrättelser. Skälet är dels att en muntlig underrättelse rimligen också bör omfattas av möjligheten att utelämnas namn och dels för att ordet ”skriftlig” inte bör tillföra något i övrigt. Skatteverket föreslår i stället följande formulering:

Myndigheten avgör om en underrättelse ska innehålla uppgifter enligt 31 § 3–5.

En sådan formulering skulle medföra flexibilitet för myndigheterna och klargöra rättsläget samtidigt som det möjliggör minskad exponering av offentliganställdas namn. En sådan bestämmelse skulle inte heller innebära några gränsdragnings- eller tillämpningsproblem. Det är naturligtvis viktigt att mottagaren av ett beslut snabbt och enkelt kan komma i kontakt med någon som kan svara på frågor rörande beslutet för att uppfylla kravet på att den enskildes kontakter med myndigheterna ska vara enkla och smidiga, dvs. att serviceskyldigheten uppfylls. En uppgift om vem som har fattat beslutet eller varit föredragande behöver inte vara nödvändig för att få en sådan kontakt. I stället kan t.ex. kontaktuppgifter till en sektion eller annan organisatorisk enhet inom myndigheten som arbetar med det aktuella ärendeslaget anges.

Skatteverket anser att en motsvarande reglering även bör gälla inom skatteförfarandet. Bestämmelsen i 17 kap. 3 § skatteförfarandeförordningen (2011:1261), SFF, bör därför upphävas (se även Skatteverkets hemställda Slopats krav på uppgift om beslutsfattare i underrättelser om beslut, den 6 december 2021, dnr 8-1331354). Det innebär att de allmänna bestämmelserna i förvaltningslagen kommer att gälla för underrättelser om beslut.

2.2 Ett förstärkt skydd för personuppgifter på tryck- och yttrandefrihetsområdet (dir. 2023:145)

Skatteverket vill understryka vikten av den pågående översynen av grundlagsskyddet för söktjänster som offentliggör personuppgifter. Om översynen leder till lagstiftning som innebär ett stärkt skydd för den personliga integriteten när personuppgifter offentliggörs i sådana söktjänster kan detta bidra till att minska de offentliganställdas utsatthet.

2.3 Begreppen folkbokföringsverksamhet och folkbokföring

Skatteverket vill lyfta fram att begreppen *folkbokföringsverksamhet* och *folkbokföring* regleras i olika författningar och att det därför är viktigt i det fortsatta lagstiftningsarbetet att det framgår vilket begrepp som avses. Folkbokföringsverksamhet är ett vidare begrepp än folkbokföring och innefattar även Skatteverkets befattning med ärenden som har sin materiella grund i annan lagstiftning än folkbokföringslagen, t.ex. samordningsnummer,

personnamn samt prövning av äktenskapshinder (prop. 2021/22:276 s. 43 f. och prop. 2000/01:33 s. 68).